

โครงการศึกษาต้นทุน

โลจิสติกส์

การเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข้อมูลที่น่าสนใจ

1. วัตถุประสงค์
2. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
3. เป้าหมาย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ
5. ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สินค้าเกษตร
  - 5.1 ภาพรวมสินค้า
  - 5.2 สินค้าเกษตร 3 ชนิด รายจังหวัด
6. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ
7. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและจัดทำต้นทุนโลจิสติกส์
สินค้าเกษตร สำหรับนำไปใช้ในการ
กำหนดแนวทางการพัฒนาและ
การติดตามและประเมินผลการพัฒนา
ระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตร

2. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอก กษ. นำข้อมูลไปใช้ในการ
กำหนดแนวทางการพัฒนาและการติดตามและประเมินผลการพัฒนา
ระบบโลจิสติกส์ภาคเกษตรของประเทศให้ดีขึ้น
2. เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตรที่เกี่ยวข้องนำ
ผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนหรือปรับปรุงบริหารจัดการโลจิสติกส์
ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดการลดต้นทุนโลจิสติกส์
ตลอดกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร ส่งผลให้ต้นทุนโลจิสติกส์การเกษตร
ต่อ GDP ภาคเกษตรลดลง

3. เป้าหมาย

3.1 สินค้าเกษตร 3 ชนิด ในพื้นที่ 13 จังหวัด ได้แก่

1) ข้าว

1.1) ข้าวขาว จังหวัดพิษณุโลก พิจิตร สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา และนครศรีธรรมราช

1.2) ข้าวหอมมะลิ ในจังหวัดเชียงราย นครราชสีมา และอุบลราชธานี

2) ปาล์มน้ำมัน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และกระบี่

3) สับปะรดโรงงาน ในจังหวัด พิษณุโลก ราชบุรี ระยอง ชลบุรี และประจวบคีรีขันธ์

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

เกษตรกร สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน) และ
โรงงานแปรรูป รวม 345 ราย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

4.1 ใช้แบบสอบถามในการจัดเก็บข้อมูล

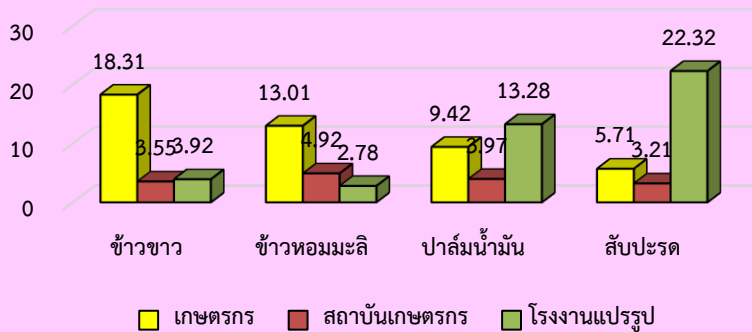
4.2 วิเคราะห์ผลด้วยระบบการจัดการฐานข้อมูลการประเมินตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์สินค้าเกษตร (Agricultural Logistics Performance Index : ALPI) ซึ่งเป็นการคำนวณตามกิจกรรมโลจิสติกส์สินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน ใน 3 มิติ ประกอบด้วย

- มิติต้นทุน เช่น ต้นทุนขนส่ง ต้นทุนคลังสินค้า และต้นทุนการจัดการสินค้าคงคลัง ฯลฯ
- มิติเวลา เช่น ระยะเวลาขนส่ง ระยะเวลาการจัดเก็บสินค้าคงคลัง ฯลฯ
- มิติความน่าเชื่อถือ เช่น อัตราความสูญเสียระหว่างการขนส่ง หรือการถูกตีกลับ ฯลฯ

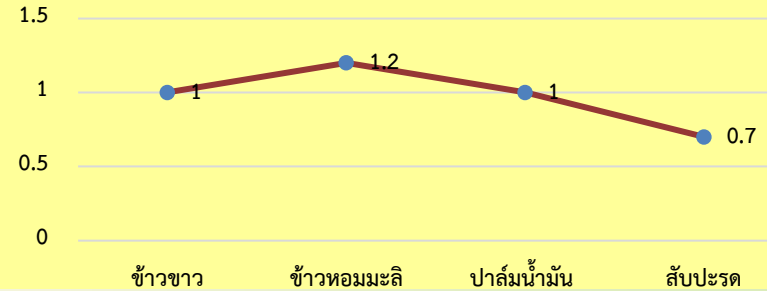
5. ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สินค้าเกษตร

5.1 ภาพรวมสินค้า

มิติต้นทุน (%ต่อยอดขาย)

มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

5. ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สินค้าเกษตร (ต่อ)

5.2 สินค้าเกษตร 3 ชนิด รายจังหวัด

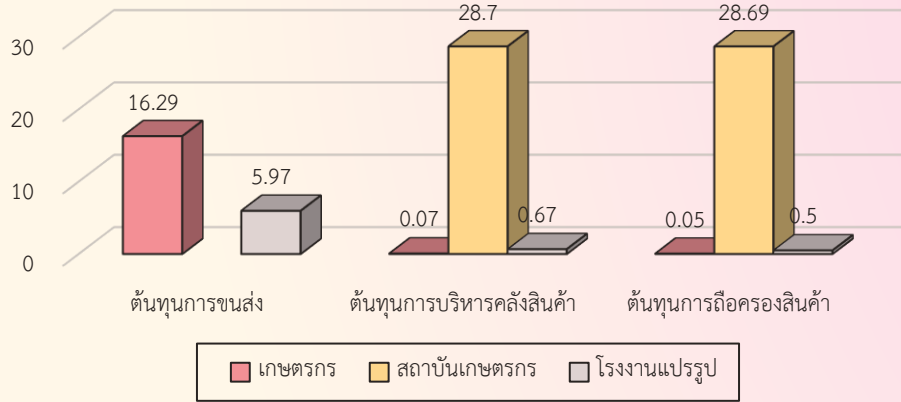
ข้าวขาว

ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่

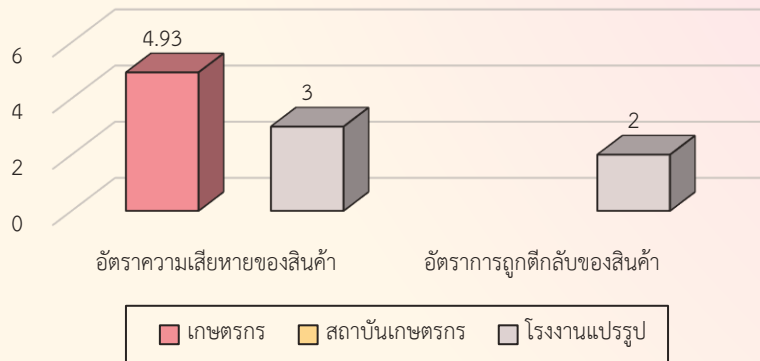
- 1) พิษณุโลก
- 2) พิจิตร
- 3) สุพรรณบุรี
- 4) ออยุธยา
- 5) นครศรีธรรมราช

1) พิษณุโลก

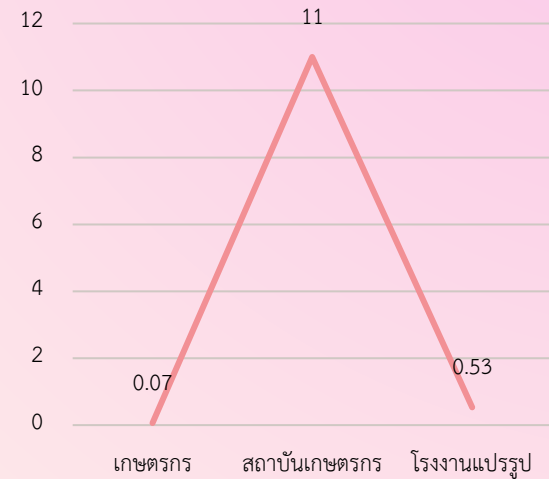
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

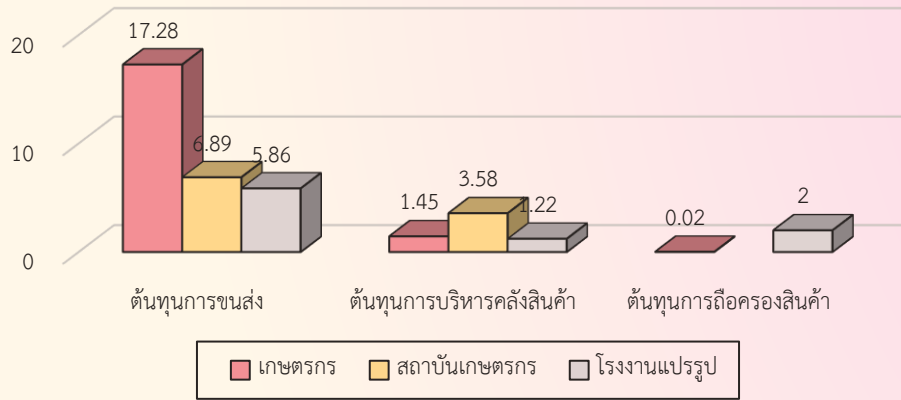

**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

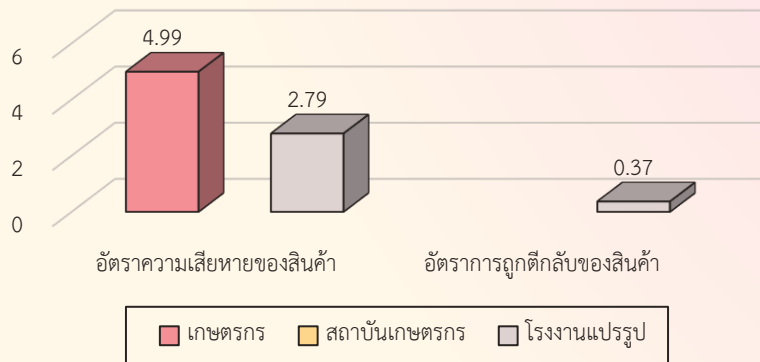

2) พิจิตร

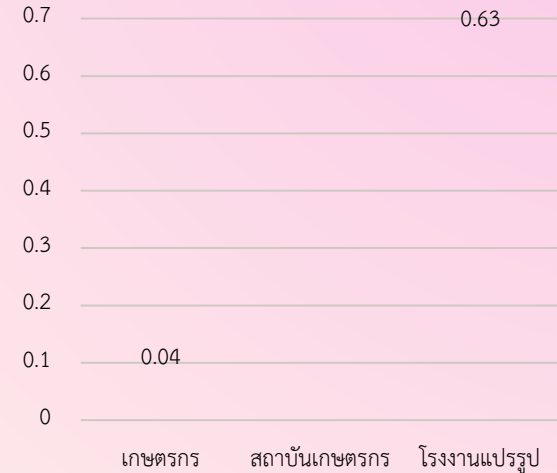
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

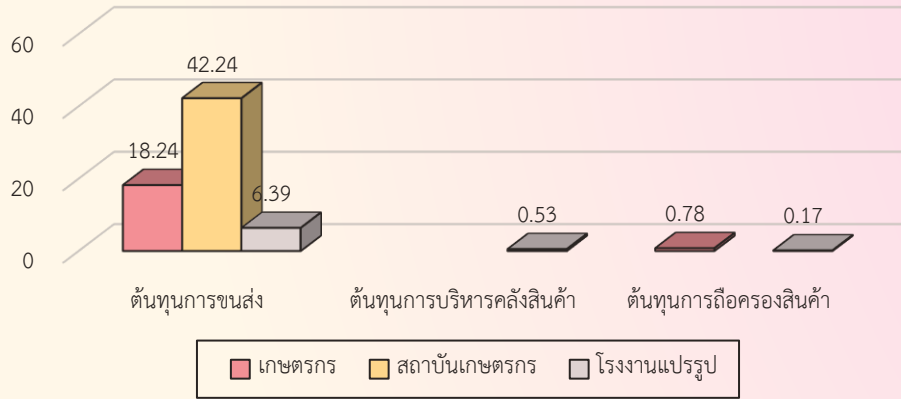
มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

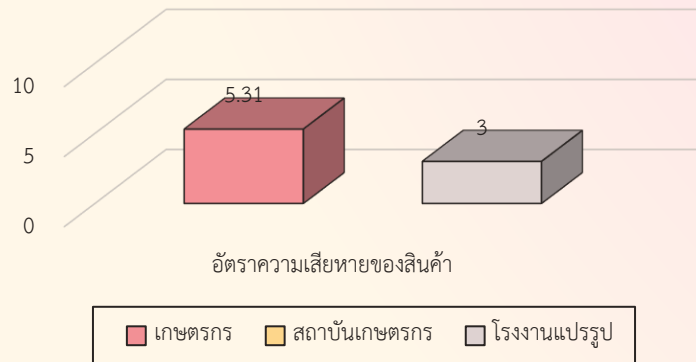
**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

3) สุพรรณบุรี

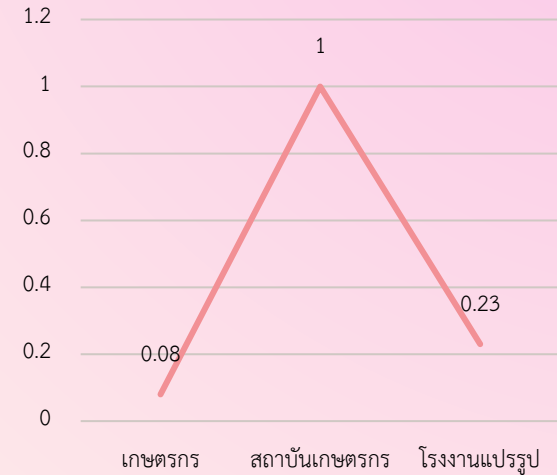
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

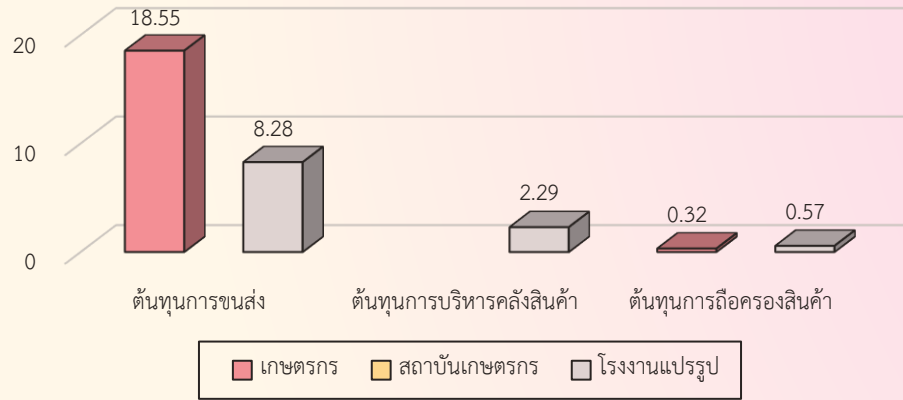
มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

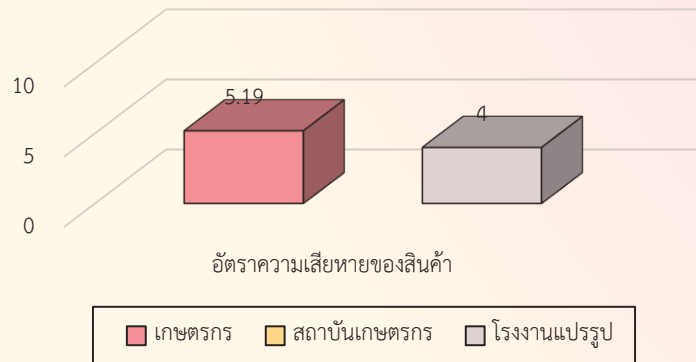
**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

4) อัยุรยา

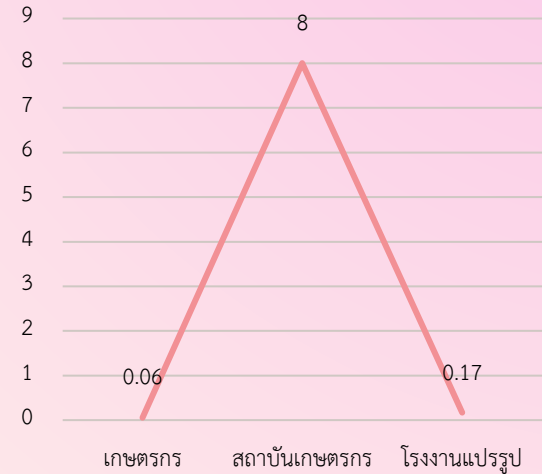
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

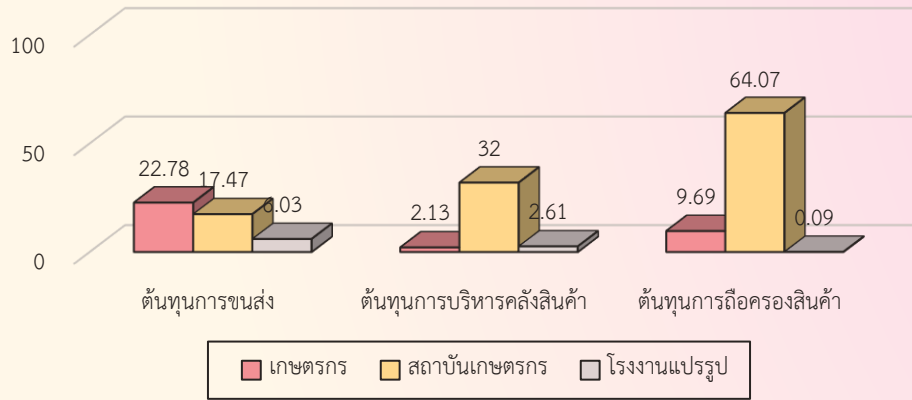
มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

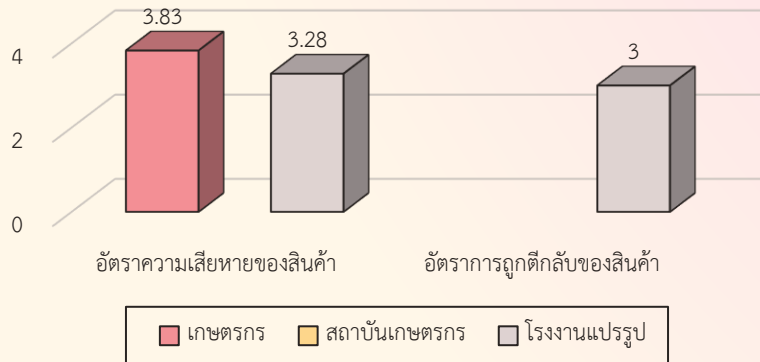
**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

5) นครศรีธรรมราช

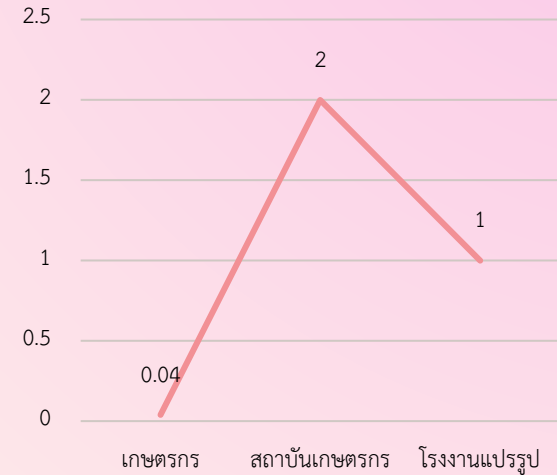
มิติต้นทุน (%ต่อยอดขาย)

มิติความน่าเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

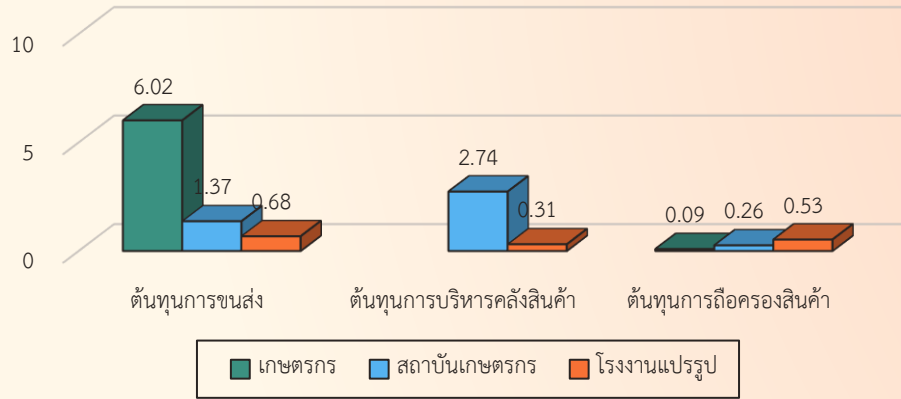
ข้าวหอมมะลิ

ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่

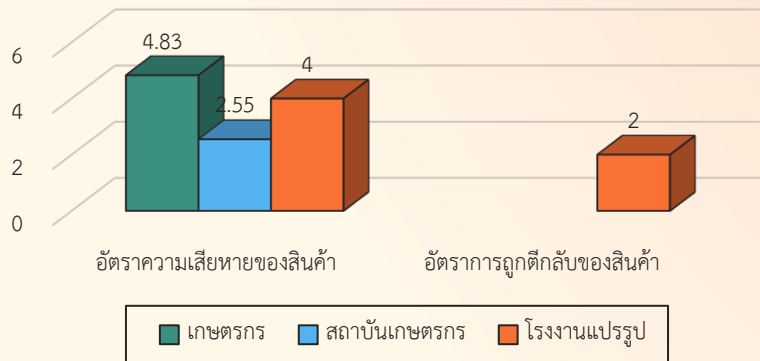
- 1) เชียงราย
- 2) นครราชสีมา
- 3) อุบลราชธานี

1) เชียงราย

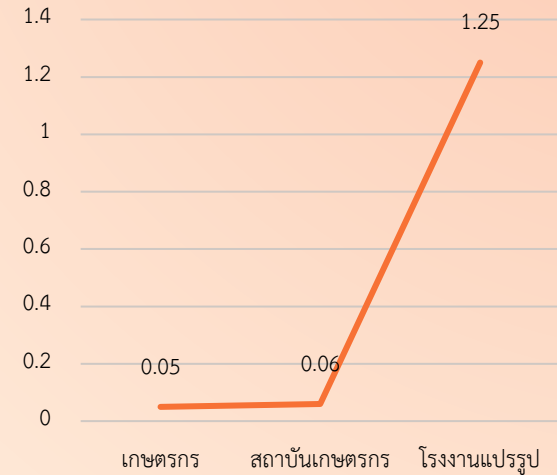
มิติต้นทุน (%ต่อยอดขาย)

มิติความน่าเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

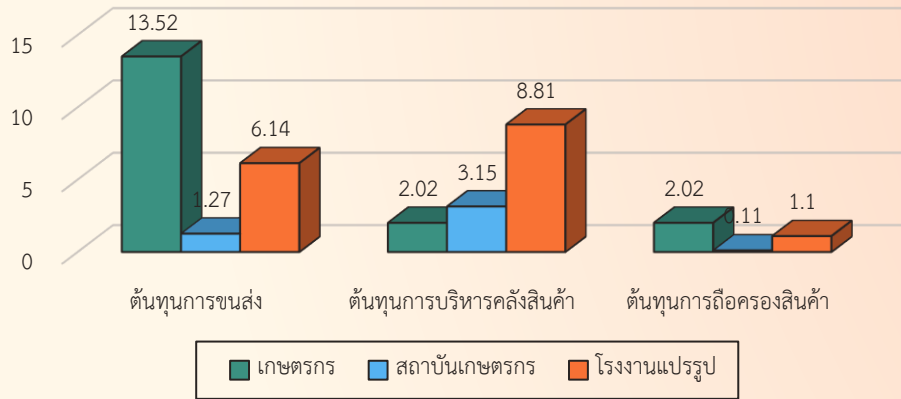
มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

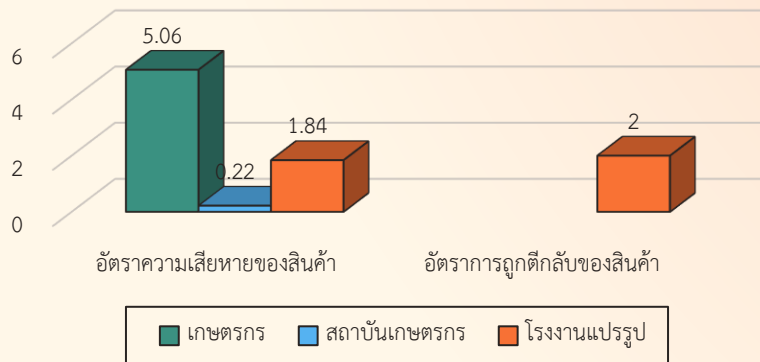
**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

2) นครราชสีมา

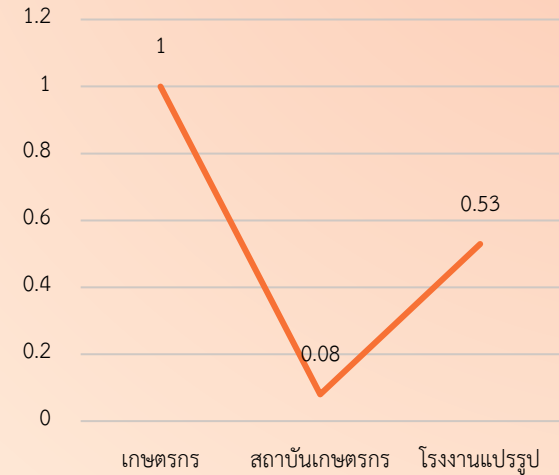
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิติตความน่าเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

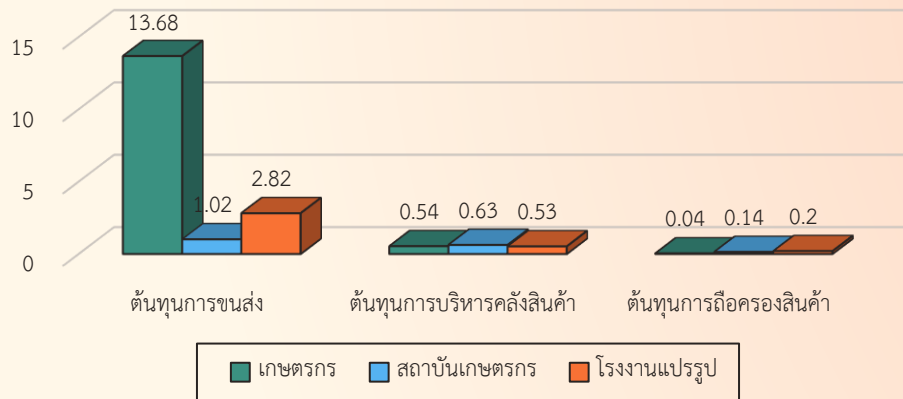
มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

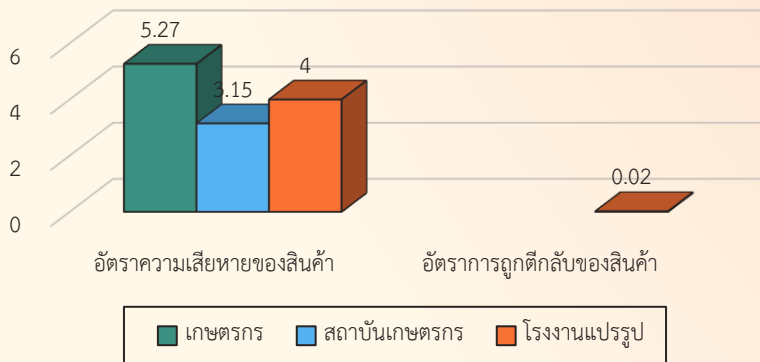
**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

3) อุบลราชธานี

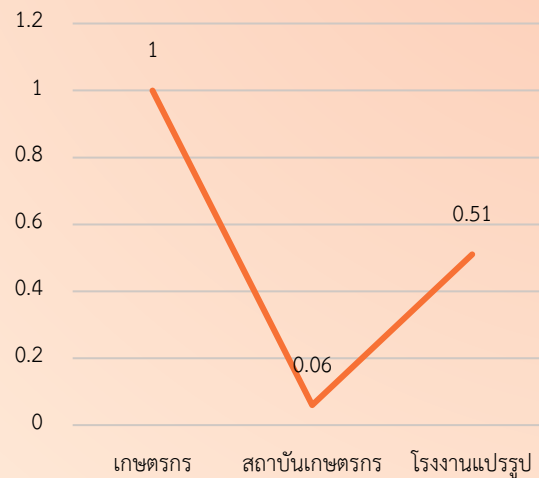
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

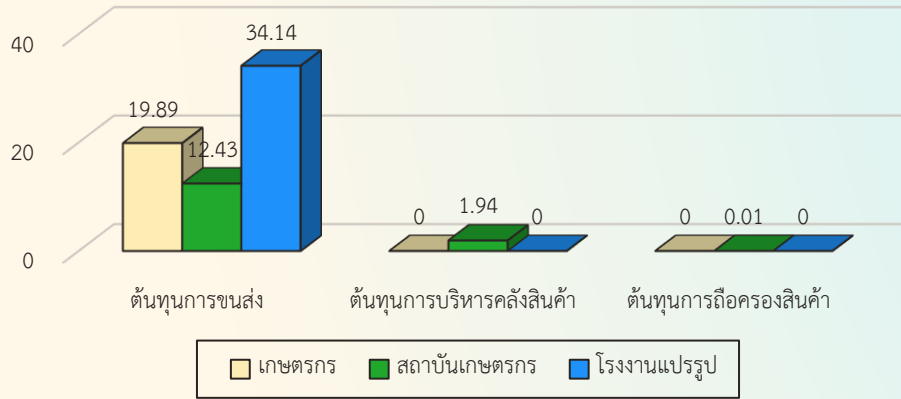
ปาล์มน้ำมัน

ประกอบด้วย 2 จังหวัด ได้แก่

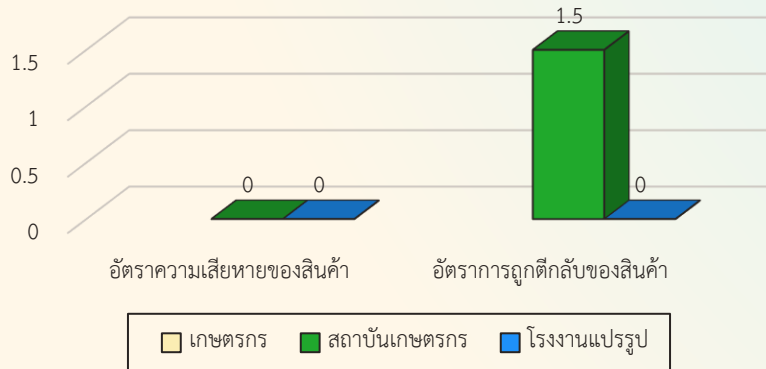
- 1) นครศรีธรรมราช
- 2) กระบี่

1) นครศรีธรรมราช

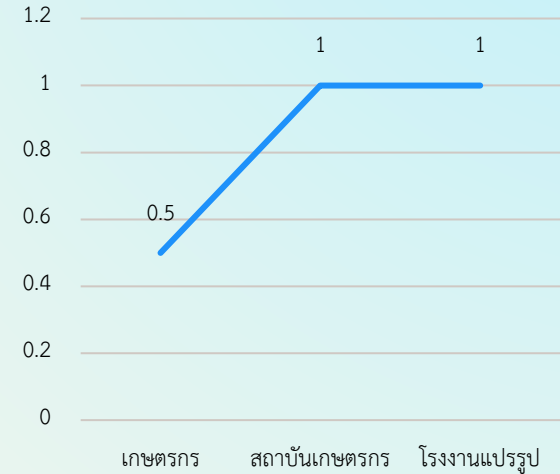
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิติตามน่าเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

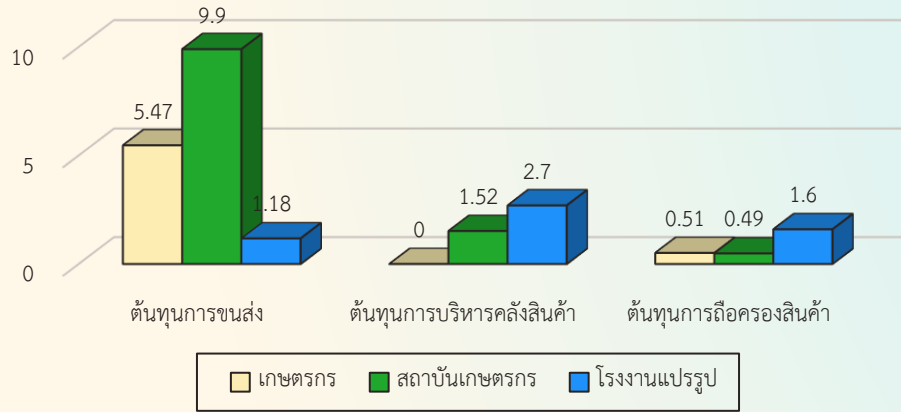
มิติตเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

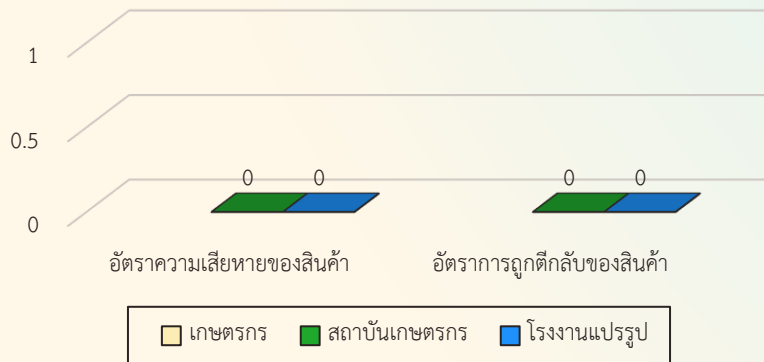
**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

2) กระบี่

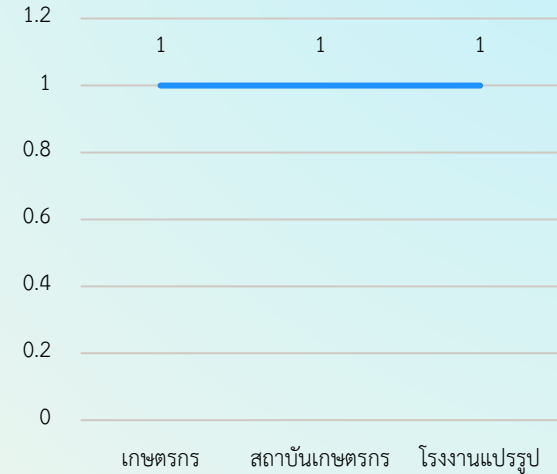
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

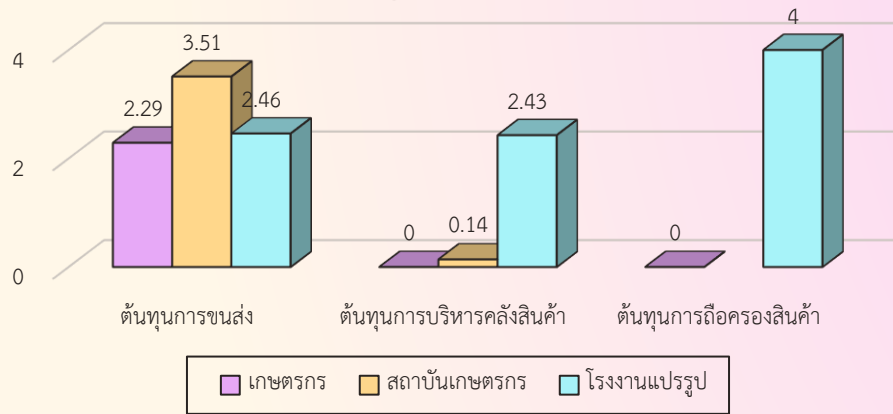
สับปะรด

ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่

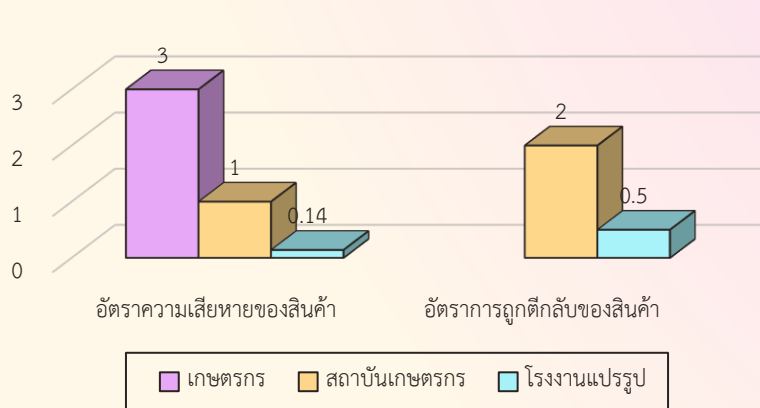
- 1) พิษณุโลก
- 2) ราชบุรี
- 3) ระยอง
- 4) ชลบุรี
- 5) ประจวบคีรีขันธ์

1) พิษณุโลก

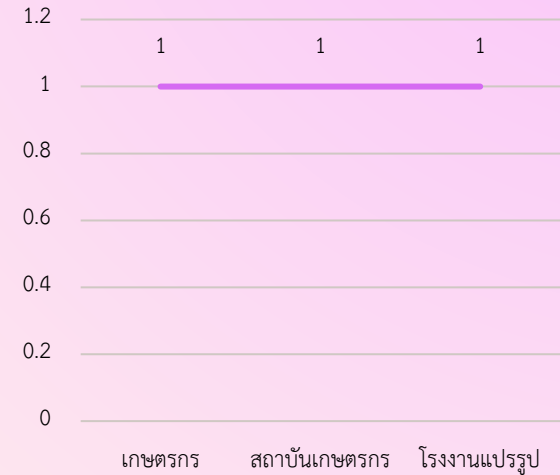
มิติต้นทุน (%ต่อยอดขาย)

มิติความน่าเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

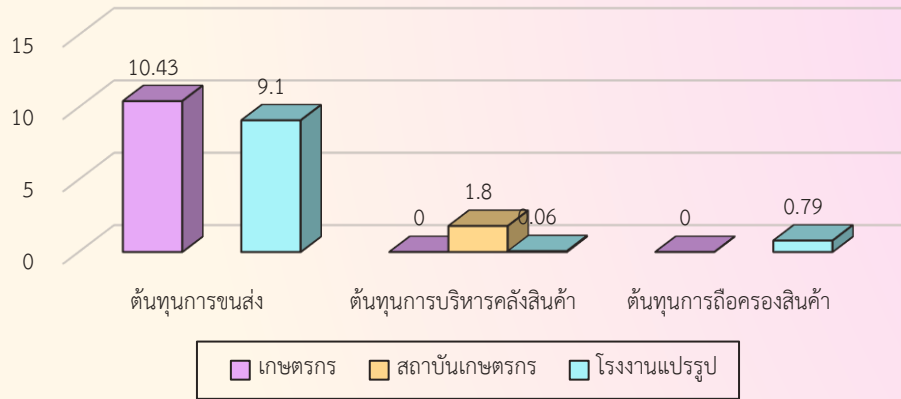
มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

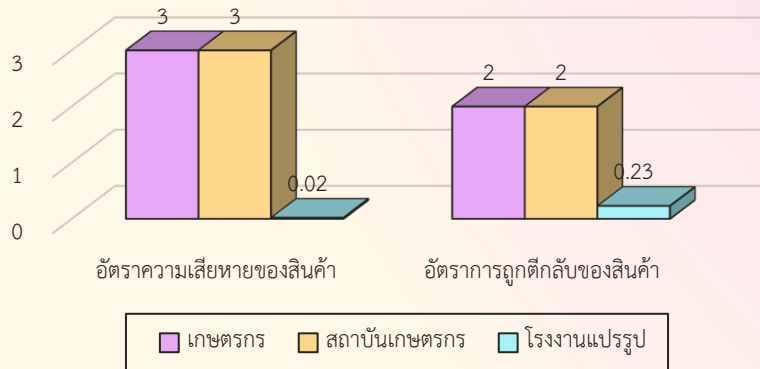
**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

2) ราชบุรี

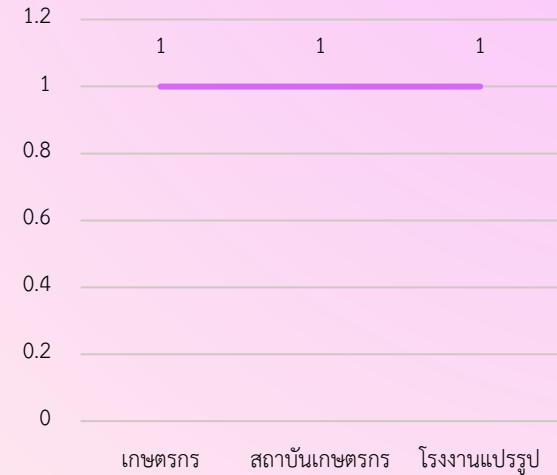
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

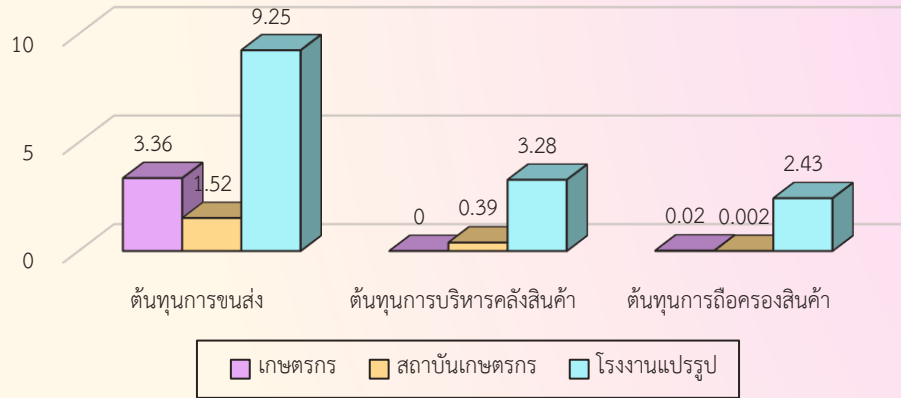
มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

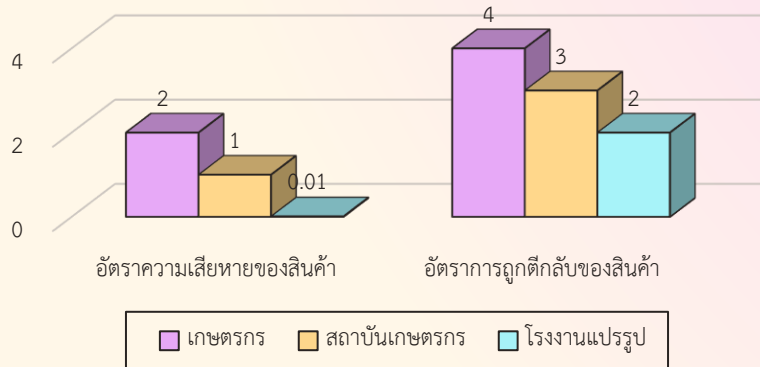
**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

3) ระยอง

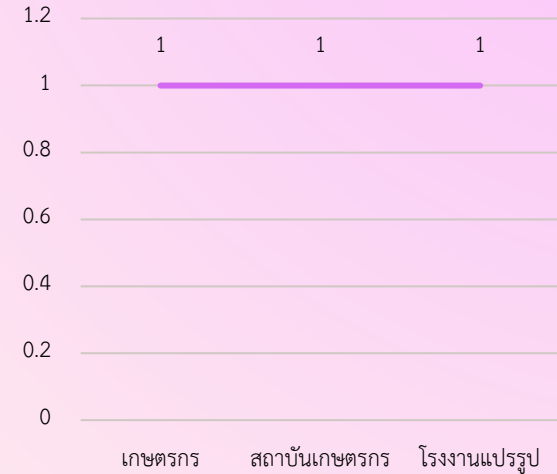
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

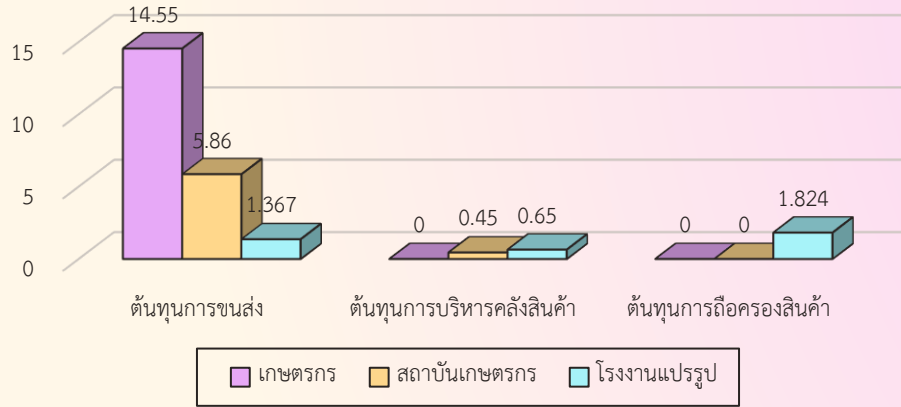
มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

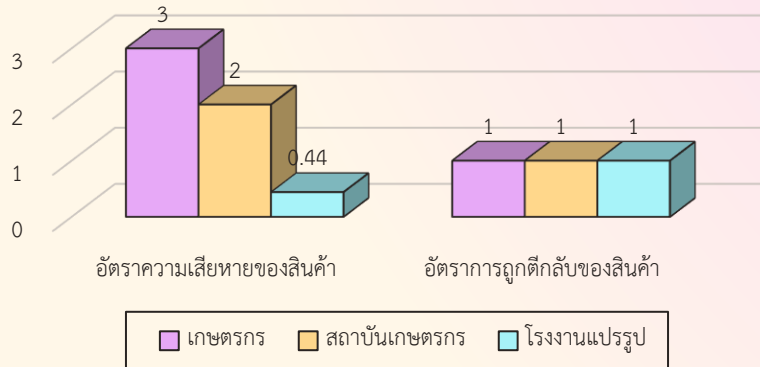
**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

4) ชลบุรี

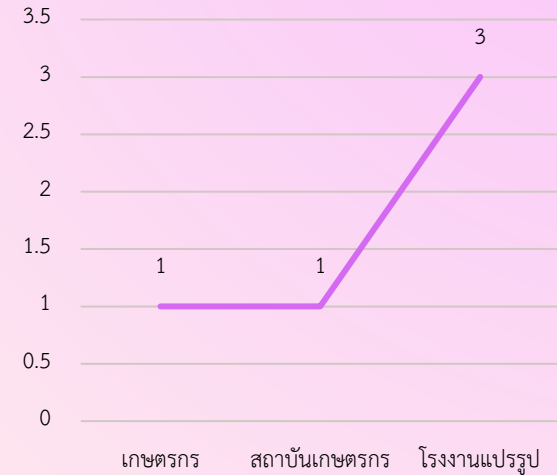
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

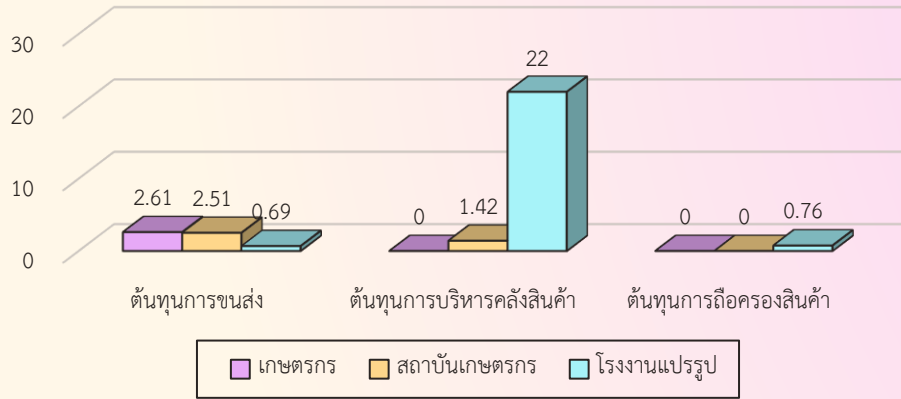

**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

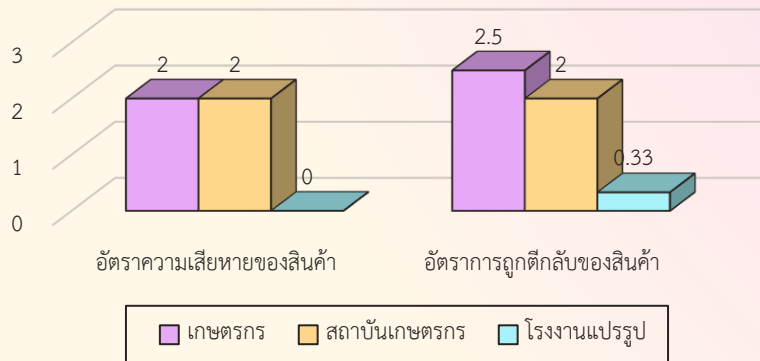

5) ประจวบคีรีขันธ์

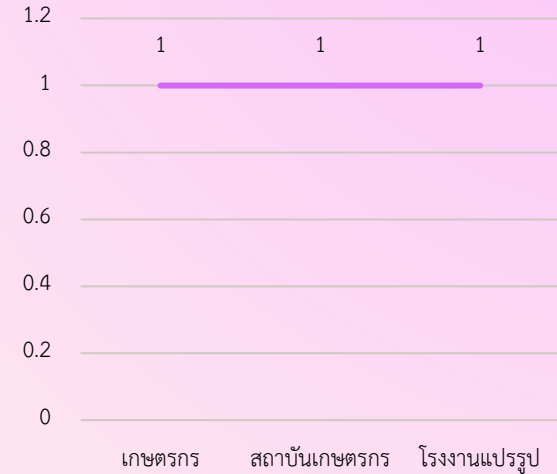
มิติตันทุน (%ต่อยอดขาย)

มิตินำเชื่อถือ (%ของการส่งมอบ)

มิติเวลา : ระยะเวลาเฉลี่ยการส่งสินค้า (วัน)

**ข้อมูลในส่วนที่ไม่แสดง เกิดจากไม่ได้รับข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นชัดในรูปกราฟที่กำหนดได้

6. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ

6.1 เกษตรกร สถาบันเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ สินค้าเกษตรเบื้องต้น รวมทั้งขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีหรือสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการจัดการโลจิสติกส์ สินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

6.2 ขาดการรวมกลุ่มหรือสร้างเครือข่ายการจัดการระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดภาระต้นทุนโลจิสติกส์สูง และยังมีข้อจำกัดในการควบคุมกระบวนการผลิตและรับรองคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสม่ำเสมอทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้ตรงกับความต้องการของตลาด

6.3 เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีข้อจำกัดเรื่องการขาดแคลนแรงงาน การเข้าถึงแหล่งทุน และยังมีหนี้สินจำนวนมากเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงต้องเร่งขยายเพื่อนำเงินมาใช้หนี้และใช้จ่ายในครอบครัว การลงทุนเพื่อปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ในการจัดการผลผลิตของตนเองจึงมีค่อนข้างน้อย

7. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1 หน่วยงานภาครัฐควรเร่งสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ในระดับฟาร์ม และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้แก่เกษตรกร

7.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการสินค้าเกษตร ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ควรมีการประชุมหารือแนวทางการรวบรวมและรับมอบสินค้า รวมทั้งการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน

7.3 สนับสนุนการรวมกลุ่มกันในหมู่เกษตรกรรายย่อย เพื่อรวบรวมผลผลิตให้เพียงพอต่อการอบการขนส่ง รวมทั้งการจัดระบบคิวขนส่งสินค้าหน้าโรงงานของกลุ่มเกษตรกร เพื่อควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตร

7.4 หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญในจัดทำแผนการถ่ายทอดการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการโลจิสติกส์สินค้าเกษตรให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

7.5 สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย ให้แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ สำหรับใช้ในการลงทุน ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศท.) 1 -12 (ยกเว้น สศท 4, 8, และ 9)